

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De solitudinibus parentum cap. xiii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

Quanto sanè melius eum mentis tranquilli te seruire di-
uinis, & carere tantis molestiis, quàm pro tam breui, ino-
certoque solatio, citra omnem libertatem premi graui
iugo acerbissimæ seruitutis: quæ te continenter usque
ad exitum uitæ discruciet.

De solitudinibus parentum Cap. XIII.

DE coniugatorum molestiis, quæ à natura ipsa,
atque ex difficillimis uxorum moribus prouen-
iunt, hætenus satis (ut arbitror) dictum est: dein-
ceps de curis, & solitudinibus parentum, quæ eis oc-
cassione liberorum suscipiendæ sunt, dicendum uidetur.
Fili nanque quo iucundiores parentibus existunt, eo ad-
cerbiores sæpenumero casu quopiam aduerso fiunt.
Necesse est enim ut quisque illi plurimum timeat, cui
plurimum confidit, & id quod quisque maxime diligit
idem etiam sollicitissime custodire: quatenus & trepida
suspicio, & anxia cura, & assiduus metus parentes ipsos
semper sollicitos habeat. Quippe nulla re parentes affi-
ciuntur atrocius, quàm malis, aut incommodis liberor-
um: ut qui sæpe etiam læuissimos sui corporis crucia-
tus neglexerint, eorum tormenta nequiuert ferre: res-
peritiq; sunt, qui ut seruarent uitam filiis, seipsos perdid-
erunt, uitæ iactura illis succurrere non uerentes. Quid ue-
ro si præ inopia rei familiaris parentes ipsi nullo ualeant
ingenio, aut labore sufficientem uictum liberis ministrare,
nec multis eorū necessitatibus ulla sua industria sub-
uenire? Qualem tunc censes ab his sollicitudinem susti-
nere? Qualem miseriam? Quid si peregre profecti fue-
rint: aut petierint militam, aut nauigent? Sanè semper so-
liciti sunt, & anxii, ne quo morbo, egestate, exilio, naufra-
gio, aut captiuitate premantur: ut expectando, ac desi-
derando pendentes, animo assidue crucientur. Verum
si de tantis aggeribus malorum nihil forte contigerit, id

tamen euenire aliquādo necesse est: ut puellus puellave
 ægrotet, & morbo quoquam periculoso laboret. Quæ
 interim credis esse parentis animum? Coit formidine
 sanguis, gelidusque cucurrit dura per ossa tremor, ut
 ait poeta. Interea trepidus ac sollicitus ægrotanti semper
 assistit, oculis auribus, complexuque tenens: anxius
 usquequaque ne quid infortuniter eueniat, & præpos-
 tero ordine filium sepeliat pater. Subinde crescentibus an-
 nis altera cura, ut scilicet tempestiue puer in literarum
 studiis, & artium liberalium disciplinis erudiat. Sed
 multo etiam sollicitudo maior angit, quomodo locu-
 pletare filium cito possit, ut hac cupiditate miser ferme
 desipiat: eoq; animum curas, cogitationes, & labores
 cunctos refert, ut eum supra cæteros tollat, ut quàm spe-
 ciosissimas edes, quàm pulcherrimas uillas, quàm lauti-
 sima, atque cultissima prædia, & quam maximum deni-
 que peculium, omnisque generis patrimonium illi mor-
 tuis derelinquat: nihil interim de se aut de animæ salu-
 te procurans. Quid autem si eueniat ut indociles, tam-
 doq; ingenio liberos educet: & (quod sæpius euenit)
 improbos, inhumanos, impios intractabiles: Tunc quan-
 tus quantus est miser ille pater, perit eoq; in ære cito
 noctuq; consumitur. Et enim quicumque male morat-
 tos liberos tollit, quotidie illorum infaniam exiliū, uul-
 nera, ac sæpe etiam necem luget: si prodigos, ludisque
 & meretricibus deditos præuisam egestatem assistite
 suspirat, & gemit: si gladiatores, & rixosos, huc atque il-
 luc continue circum lustrat, & ad omnem nuncium, &
 ad omnem tumultum perterritus accurrit: uultum ad
 omnem strepitum circum agit, semper pauens, semper
 intentus, ne quid sibi de filio annuncietur aduersi. Porro
 rō qui tales filios habent, inuidere infortunio orbatorū
 coguntur. Habenti si quidem filios improbos iure carbi-
 tas ipsa prædicatur beata: quum tamen euenire hæc sine
 maxima ærumna atque in ære parentum non possit.

Quid uero si iam adultos, probosque, atque bene mo-
 ratos, ac bonæ spei, & quales est reperire difficile, obedi-
 entes educasse contigerit: Magnum id quippe ac rarum
 sed est hoc ipsum sua etiam fœlicitate miserrimum. Ti-
 met. n. tam fœlix pater, & quidem iugiter, ne quid inopi-
 nati, aut repētini accidat: ut quem sibi tantopere superes-
 se peroptat, miser ipse sepeliat priorem: q̄ timor paulo
 certe minor est, q̄ dolor ipsius orbitatis: q̄n̄ iuxta dictum
 illud. Satius sit subire periculum semel, q̄ cauere semper.
 parq̄ ferme passis sit, posse similia pati: siquidē orbato-
 rum parentū exēpls quotidie admonetur similia formi-
 dare. Animus. n. suspensus, & dubius, q̄ obscura spe, &
 incerta expectatione dependet expectando, & desyde-
 rando assidue cruciatur. Quid modo si forte id quod
 tantopere timebatur aduenerit: Nempe nil restat mise-
 ro, parenti amplius, q̄ assiduus mœror, quotidianæ la-
 chrymæ. squalor, sordes q̄; lugubres. Utrobicq̄ ergo pa-
 rentes infœlices, uel dum sollicitat metus amittendi pro-
 bos filios, uel dum uexat patientia tolerandi peruersos.
 Parentum curas scite, atque præclare (ut cuncta) Vergi-
 lius exemplo Aneæ his paucis uerbis monstrauit.
 Neque enim patrius consistere mentem
 Passus amor.
 Et paulo post adicit
 Omnis in Ascanio charitat cura parentis.
 Hinc etiam deductū est illud dictū egregie ab ingenio-
 sissimo poeta Terentio, ubi inducit Mithonē admirantē
 posse quenq̄ hominē in aīo instituere, aut parare, quod
 sit charius q̄ ipse sibi: q̄d euenisse Egioni fratri norat: qui
 pluris facere uidebatur uitam filii, q̄ propriam salutem.
 Quod probe Cicero suo confirmat testimonio, & esse
 uerissimum suo ēt exemplo docet: ait. n. Nihil dulcius
 hominū generi à natura datū est, q̄ sui cuiq̄; liberi, mihi
 uero propter indulgentiam meam, & propter excellēs
 ingenium uita sunt mea chariores.